

سمومیت با گاز مونوکسید کربن امداد و کمک‌های اولیه

توجه

۱ چنانچه فرد مسموم پاسخگو نبود و در صورتی که قبل ابا اور انس (۱۱۵) تماس نگرفته اید، بالا مسلطه تماس بگیرید و در خواست کمک کنید.

۲ راه هوایی فرد مسموم را باز کرده و از نظر وجود اجسام خارجی وجود یا عدم وجود تنفس طبیعی و موثر بررسی کنید.

۳ در صورت عدم پاسخگویی فرد و عدم وجود تنفس طبیعی و یا تنفس غیر موثر، احیای قلبی-ریوی را با اولویت فشردن قفسه سینه شروع کنید.

۴ اگر فرد مسموم تنفس طبیعی دارد، اما پاسخگو نیست، اورا به پهلو (وضعیت ریکاوری) قرار دهید.

۵ اگر فرد مسموم، هوشیار است و نفس می‌کشد اورا به تنفس عمیق در هوای پاک و آزاد تشویق کنید. (تنفس باید به آرامی و بدون کنش‌های استرسی و هیجانی انجام شود)

۶ فرد مسموم را سریعاً به مرکز درمانی مناسب انتقال دهید. چون حیات فرد قربانی به اکسیژن درمانی وابسته است.

علائم مسمومیت با مونوکسید کربن شبیه بسیاری از دیگر مشکلات و ناراحتی‌های است. بنابراین ممکن است به راحتی توسط فرد نادیده گرفته شوند و به همین دلیل جان انسان را تهدید کنند. علت دیگری که مسمومیت با این گاز را بسیار خطرناک می‌کند، این است که حتی در غلظت‌های کم می‌تواند بینایی و قدرت تفکر و تضمیم گیری را مختل کند.

این علائم و نشانه‌ها در صورت ادامه و عدم درمان، منجر به بیهوشی و در نهایت مرگ فرد می‌شوند.

مهمنترین اقدامات برای نجات فرد مسموم

اگر چند نفر هستید، تقسیم کار کنید.

با یک ماسک یا پارچه خیس مرطوب، دهان خود را پوشانید و به صورت نشسته یا سینه‌خیز به طرف فرد مسموم حرکت کنید.

یقه پیراهن و لباس‌های تنگ فرد را باز کنید.

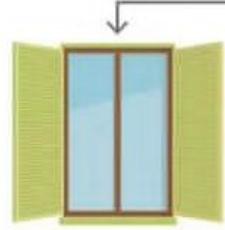

با اور انس تماس بگیرید و فرد مسموم را با احتیاط به فضای آزاد انتقال دهید.

ضمن تماس با نیروهای امداد رسان (شماره ۱۱۵) زمان رسیدن نیروهای کمکی، اقدامات زیر را در محل بروز حادثه انجام دهید

وسایل گرمای امانت و اجاق گاز و بخاری را خاموش کنید.

اولین و فوری‌ترین اقدام، بازکردن پنجره‌ها، درها و ایجاد تهویه است. در صورتی که آموزش‌های لازم را دیده باشید

سطح هوشیاری فرد مسموم را بررسی کنید. (با سر انگشتان هر دو دست خود بر روی سرشانه‌های فرد ضربه وارد کنید و با صدای بلند و رسماً اصراف نماید)

هشدار

در خصوص عدم مصرف سموم آفت‌کش کشاورزی جهت درمان

برای دیدن تمام موارد
آموزشی معاونت غذا و
دارو اسکن کنید

در صورت ابتلا به شپش، به پزشک یا داروساز مراجعه کرده و از شامپوها و لوسيون‌های مخصوص درمان شپش موجود در داروخانه استفاده کنید.

☒ به هیچ عنوان از سموم دفع آفات و حشرات مانند سموم کشاورزی و یا سموم خانگی برای دفع شپش استفاده نکنید.

- سموم دفع آفات و حشرات دارای سمیت بالا هستند. این سموم از طریق پوست قابل جذب هستند و حتی ممکن است منجر به مسمومیت و مرگ شود.
- کشاورزان حین سم پاشی، از دستکش لاستیکی، کفش لاستیکی جلو بسته و ماسک حفاظت کننده استفاده نمایند تا از بروز مسمومیت ناشی از تنفس و یا تماس سم با پوست جلوگیری شود.

MEDICATION
WITHOUT HARM
Global Patient Safety Challenge

جالش جهانی ایمنی دارویی (تجویز ایمن دارو)

- ① بشناسید
- ② چک کنید
- ③ سوال کنید

دالجود طهر پرکل دشت بهادُری هدایت تراز
معاهدت غذا و دارو
میریت تداشت پلاش مصرف فریزرهایی طلاست

World Health Organization

در صورت بروز مسومیت چه کنیم؟

برای دیدن تمام موارد
آموزشی معاونت غذا و
دارو اسکن کنید

آیا می دانید شایع ترین
علت بروز مسمومیت در
جهان، مصرف داروها بیش
از مقادیر درمانی است؟

آیا می دانید ایجاد استفراغ در فرد
مسوم، همیشه بهترین راه خارج کردن
سم از بدن نیست؟

آیا می دانید دهان شایعترین
راه ورود سموم به بدن است؟

آیا می دانید خطرات ناشی از مسمومیت در
کودکان، خانم‌های باردار و افراد سالمند
می‌توانند شدیدتر از دیگر افراد باشد؟

آیا می دانید برخی مسمومیت‌ها ممکن است
عوارض ناگوار، جبران ناپذیر و حتی معلولیت
 دائمی در فرد مسموم ایجاد نمایند؟

آیا می دانید اکثر
مسومیت‌های اتفاقی در
کودکان زیر ۵ سال و به علت
عدم توجه والدین رخ
می دهد؟

۱۹۰

پاییز ۱۴۰۲

در صورت بروز مسمومیت پیش
از هر اقدامی، جهت دریافت
اطلاعات صحیح با ۱۹۰ یا ۸۲۱۰۱
یا ۱۱۵ تماس بگیرید.

پیشگیری از مسمومیت با فرآورده‌های شوینده و ضد عقوفی کننده خانگی

نکات استفاده از فرآورده‌های شیمیایی و شوینده

- در نور کافی برچسب روی بسته بندی را مطالعه نمایید.
- هنگام استفاده از مواد سفیدکننده و یا جرم گیر در سرویس‌های بهداشتی، درب و پنجره را باز گذاشته و هواکش را روش نمایید و حتماً از وسایل محافظت‌کننده مانند دستکش بلند، کفش نفوذناپذیر، لباس آستین‌بلند، شلوار بلند و جوراب استفاده نمایید.
- از **اختلاط مواد شیمیایی** مانند جوهر نمک، مواد سفیدکننده و جرم گیر خودداری کنید. بخارات و گازهای ناشی از این اختلاط بسیار سمی و خفه کننده می‌باشد.
- محصولات خانگی خطرناک مانند لوله بازکن، جوهر نمک، جرم گیر، محلول سفیدکننده، لکه بر، مواد شوینده، گازپاک کن و دیگر مواد شیمیایی را در بسته بندی اصلی آنها و با درب بسته نگهداری کنید. پس از استفاده از مواد شیمیایی سریعاً درب آن را ببندید.
- پس از مصرف مواد شوینده، سفیدکننده، جرم گیر و لوله بازکن در محیط‌های دربسته و کوچک مانند دستشویی و حمام به هیچ عنوان در این مکان‌ها توقف نکنید چراکه گازهای تولید شده در فضای کوچک، خفه کننده و سمی است.

- در صورت تماس پوست و یا چشم با مواد اسیدی و یا قلیایی با مقادیر فراوان آب شستشو داده و مصدوم را به مرکز درمانی منتقل کنید.
- هیچگاه این فرآورده‌ها را در ظرف مواد غذایی مانند بطری خالی نوشابه نگهداری نکنید چون سبب خورده شدن اشتباهی این مواد توسط کودکان می‌شود.
  - برای پیشگیری از خطر مسمومیت کودکان نوپا و کنچکاو، از قرار دادن مواد شوینده در کمدهای زیر ظرفشویی اجتناب نمایید.

اسکن کنید

۱۹۰

پاییز ۱۴۰۲

در صورتی که فردی ماده‌ای غیر خوراکی و سمی را بلعید و یا بخارات آن را استنشاق نمود، جهت دریافت اطلاعات صحیح با ۱۹۰ یا ۸۲۰۱ یا ۱۱۵ تماس بگیرید.

پیشگیری از مسمومیت ناشی از داروها

آیا می دانید شایع ترین علت بروز
مسمومیت در جهان، مصرف داروها
بیش از مقادیر درمانی است؟

- داروها را مطابق توصیه پزشک یا داروساز مصرف کنید.
- با مصرف خودسرانه دارو بدون تجویز پزشک، سلامت خود را به خطر نیندازید.
- داروها را دور از دسترس کودکان و در ارتفاع بالا و در کمد مجهز به قفل، قرار دهید و از قرار دادن دارو در کیف دستی پرهیز کنید.
- بر مصرف داروهای بیماران افسرده، بیمارانی که فاقد تعادل روانی هستند و سالمدان و کودکان مراقبت دقیقی به عمل آورید.

در صورت بروز مسمومیت های
دارویی جهت اطلاع از نحوه انجام
اقدامات اولیه با شماره های ۱۹۰
داخلی ۳ کد ۲ یا اورزانس ۱۱۵ و یا
۸۲۱۰۱ تماس بگیرید.

پاییز ۱۴۰۲

۱۹۰

برای دیدن تمام موارد
آموزشی معاونت غذا
و دارو اسکن کنید

پیشگیری از مسمومیت

غذایی (بوتولیسم)

برای دیدن تمام موارد
آموزشی معاونت غذا و
دارو اسکن کنید

آیا می دانید باکتری‌ها، ویروس‌ها، فارچ‌ها، مواد افزودنی غیرمجاز، فلزات سنگین، باقیمانده سموم نباتی از عوامل مهم ایجاد مسمومیت‌های غذایی محسوب می‌شوند؟

آیا می‌دانید نوعی از مسمومیت غذایی موسوم به "بوتولیسم" از کشنده‌ترین انواع مسمومیت‌ها به شمار می‌رود؟

مسمومیت با مواد غذایی می‌تواند در اثر آلودگی غذا در جریان تولید فرآورده‌های غذایی، آماده سازی و نگهداری آن‌ها ایجاد شود.

بوتولیسم در اثر مصرف مواد غذایی مانند سوسیس، کالباس، کنسرو ماهی، کنسرو ذرت، کنسرو لوبیا، کشک خام و عسل طبیعی که در شرایط نامناسب و غیربهداشتی تهییه و نگهداری شده‌اند ایجاد می‌شود.

علائم و نشانه‌های "بوتولیسم" به صورت تأخیری (۱۲ تا ۲۴ ساعت بعد از مصرف غذای آلوده به باکتری) و به صورت تاری دید، دوبینی، افتادگی پلک، عدم توانایی حرکتی، سختی در بلع، اختلال تکلم و یبوست ظاهر می‌شود.

برای دیدن سایر موارد آموزشی
تعاونت خدا و دارو، اسکن کنید

پیشگیری از پرور مسومیت‌ها در کودکان

آیا می‌دانید کودکان زیر
۵ سال، پرخطرترین
گروه سنی از نظر بروز
مسومیت هستند؟

- عمده‌ترین موارد مسومیت در کودکان در اثر خوردن داروها، مواد شیمیایی و محصولات خانگی مانند مواد آرایشی بهداشتی، فرآورده‌های شوینده، سفیدکننده و لوله بازکن، لاک پاک کن (استون) و گیاهان سمی است.
- همیشه پس از استفاده از مواد شیمیایی سریعاً درب آن را ببندید و آنها را دور از دید و دسترس کودکان در کمدهای قفل دار قرار دهید.
- کیف‌دستی، ساک خرید و کیسه‌های نایلونی را دور از دسترس کودکان قرار دهید. ممکن است داخل آن‌ها وسایلی باشد که توسط کودک بلعیده شود و یا کودک ضمن بازی آن‌ها را روی سرخود کشیده و سبب خفگی وی شود.
- از دسترسی کودکان به اسباب بازی‌های دارای باتری، خصوصاً باتری‌های دیسکی و مینیاتوری جلوگیری نمایید.

- گل‌ها و گیاهان آپارتمانی را دور از دسترس کودکان قرار دهید و هنگام بازی کودکان در فضای باز مراقب آن‌ها باشید تا توسط گل‌ها و گیاهان سمی، مسموم نشوند.

۱۹۰

پاییز ۱۴۰۲

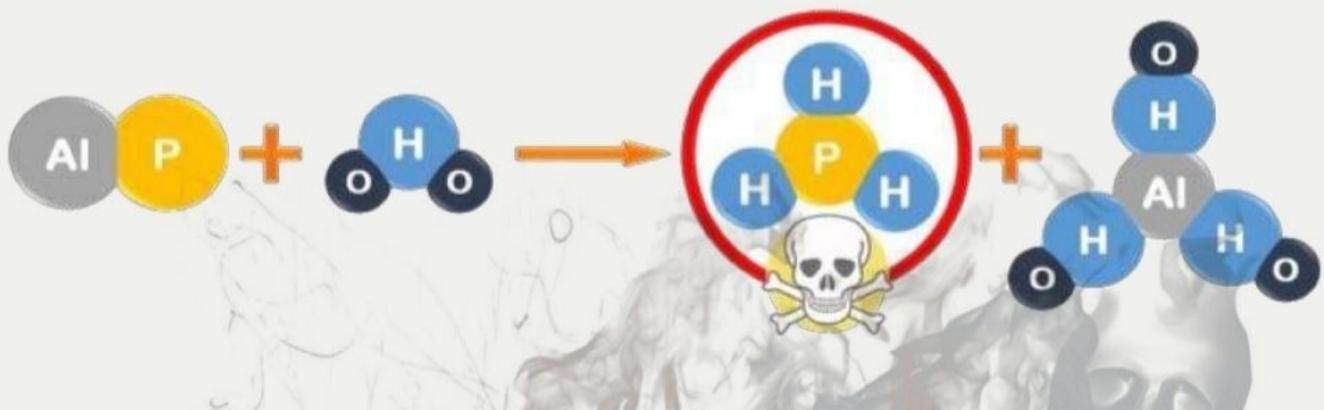

۸۲۱۰۱

شنبه، چهار

در صورت بروز مسومیت‌های دارویی جهت اطلاع از نحوه انجام اقدامات اولیه با شماره‌های ۱۹۰ داخلي ۳ کد ۲ یا اورژانس ۱۱۵ و یا ۸۲۱۰۱ تماس بگیرید.

مسومیت پا قرص برقج (فسفید آلومینیوم)

آیا می دانید قرص برقج یک کالای قاچاق است و خرید، توزیع و عرضه آن
توسط فروشنده‌های سم و عطاری‌ها ممنوع و دارای مجازات است؟

از نگهداری محصولات خطرناک مانند سم قرص برقج در منزل، آشپزخانه و کمد
اجتناب نمایید.

☒ تنفس گاز متصاعد شده از قرص برقج می تواند منجر به مرگ شود.

☒ در صورت مسمومیت اتفاقی یا تعمدی با قرص برقج، مصدوم باید بدون اتلاف
وقت به بیمارستان منتقل شود.

هم وطن گرامی از خرید قرص برقج قاچاق و نگهداری و مصرف آن در منزل که
باعث به خطر اندختن جان عزیزانتان خواهد شد خودداری کنید.

برای دیدن تمام موارد
آموزشی معاونت غذا و
دارو اسکن کنید

پیشگیری از مسمومیت ناشی از گزیدگی مار

قبل از انتقال مصدوم
به مرکز درمانی باید
بیمار را آرام کنید و
از حرکت بیش از حد
او جلوگیری نمایید.

آرام کردن بیمار

عضو محل گزیدگی
را باید بی حرکت و
هم سطح یا کمی
پایین تر از سطح
قلب نگه داشت.

پایین نگه داشتن
عضو گزیده شده

بستن یک نوار محکم
و پهن چند انگشت
بالاتر از محل
گزیدگی (به ویژه اگر
گزیدگی در دست یا
پaha باشد) ضروری
است.

بستن محل گزیدگی

در مار گزیدگی باید
از سرد کردن عضو با
اب سرد یا یخ
خودداری کرد.

خودداری از سرد
کردن
محل گزیدگی

پاییز ۱۴۰۱

برای دیدن سایر موارد
آموزشی اسکن کنید

انتقال سریع به
اورژانس

هر چه سریعتر فرد
مار گزیده را به
اورژانس منتقل کنید
و زمان را برای
کشتن یا گرفتن مار
از دست ندهید.

پیشگیری

برای پیشگیری از
بروز گزیدگی، از
دست زدن به
جانوران گزنده
خودداری نمایید.

علاجم مار گزیدگی

واکنشهای حساسیتی
شدید مانند عطسه،
مشکل در تنفس،
دردشکم، تهوع،
سرگیجه، درد قفسه
سینه، خرخرصدا و
کبودی لب ها

گروه مطر

در کودکان، افراد
مسن و معلولین
حرکتی، بیماران
قلبی، دیابتی و افراد
مبلا به آلرژی بسیار
خطرناک تر است.

پیشگیری از مسمومیت پا گاز کربن منوکسید

برای دیدن تمام موارد آموزشی
تعاونت غذا و دارو اسکن کنید

منوکسید کربن گازی بی رنگ، بی بو و بدون طعم و غیر قابل شناسایی است؟

در دود سیگار مقادیری از گاز منوکسید کربن موجود است و این گاز می‌تواند در اثر مصرف طولانی مدت سیگار سبب بروز مسمومیت مزمن در افراد سیگاری گردد؟

حضور در گارازهای دربسته که در آن اتومبیل با موتور روشن وجود دارد خطر بروز مسمومیت با منوکسید کربن را به همراه دارد؟

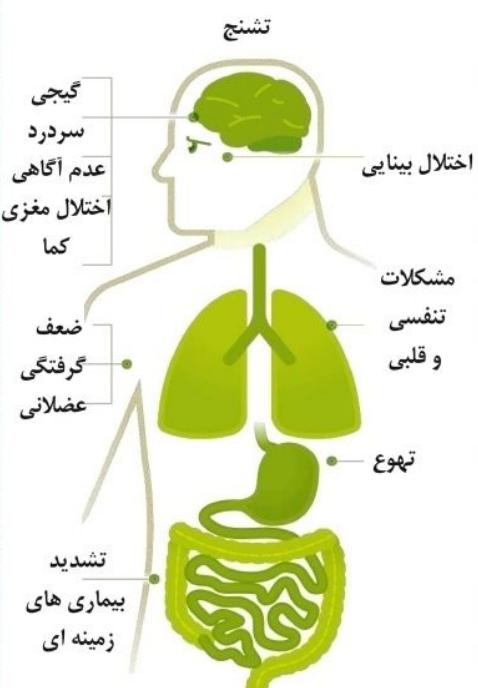
مواردی از مسمومیت‌های کشنده با منوکسید کربن در رانندگانی گزارش شده است که برای گرم کردن خودروی خود در فصول سرد سال از گاز پیکنیکی استفاده نموده‌اند.

آیا

میدانید؟

علایم مسمومیت با این گاز شامل موارد زیر است؟

- قبل از راه اندازی مجدد وسایل گرمایشی گازسوز و نفتی، از نصب صحیح و کارکرد مناسب دودکش‌ها اطمینان حاصل کنید.
- در مواجهه با فرد مسموم، وی را به هوای آزاد منتقل کنید.
- در صورت قطع تنفس بیمار مسموم با منوکسید کربن و گازهای دیگر، احیای قلبی عروقی را آغاز نمایید.

پیشگیری از سمومیت ناشی از زنبورگزیدگی

نیش زنبور عسل ماده، به کیسه محتوی سم متصل است و پس از گزش در زخم باقی می‌ماند و محتویات کیسه سم به زخم منتقل می‌شود. علائم زنبور گزیدگی معمولاً در عرض چند ساعت ناپدید می‌شود.

موارد زیر در زنبور گزیدگی پیشنهاد می‌شود:

- برداشتن سریع نیش از روی زخم، جهت جلوگیری از ورود بیشتر سم به زخم
- شستشوی محل زنبور گزیدگی با آب و صابون
- کمپرس سرد روی محل گزیدگی و برداشتن آن از روی پوست بطور متوالی هر ۱۵ دقیقه
- از قرادادن مستقیم یخ روی پوست و از گرم کردن موضع بپرهیزید

اگر بیمار مشکل تنفسی داشت و یا تورم شدید و سریع در محل گزش بروز کرد، باید به پزشک مراجعه نماید.

برای دیدن تمام موارد آموزشی معاونت غذا و دارو اسکن کنید

فرد زنبور گزیده باید برای چند روز از نظر تشدید درد یا باقی ماندن تورم یا علائم شبیه آنفولانزا و تب باید تحت نظر باشد و در صورت بروز این علائم، سریعاً به پزشک مراجعه نماید.

اسکن کنید

راه های مواجهه و علائم مسومیت پا فلز سرب

خاک یا گرد و غبار حاصل از سرب در حال پوسيگي (بخصوص زمانی که کودکان روی زمین بازی می کنند و اسباب بازی و انگشتانشان را در دهان می گذارند)

تنفسی
ذرات آزاد شده توسط
صنعت یا بازیافت

محصولات حاوی سرب
برخی سرامیک های لعاب دار
برخی داروها
لوازم آرایشی سنتی

مواد خوراکی
حاوی سرب

سرب برای تمام افراد مضر است و به اندام های زیر آسیب می رساند:

خانم های باردار
فلز سرب به همه ارگان ها
آسیب زده و باعث آسیب
به تکامل جنین می شود.

بزرگسالان

فلز سرب ریسک بیماری های زیر را افزایش میدهد:
سکته مغزی
بیماری های ایسکمی قلبی

کودکان و جوانان

سیستم عصبی آنها در حال تکامل است و می تواند باعث مشکلات زیر شود:
اختلال فکری
عملکرد ضعیف در مدرسه
مشکلات رفتاری